

HİKAYE-Şİ EYÜPSULTAN

İrfan Çalışan

1959 Amasya doğumlu. Boyabat I. H. L. Lisesi mezunu (1977). İki yıl diyanet işleri görevlisi olarak çalıştı. M. Ü. İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi (1983). Basın Haber Ajansında çalıştı (1984). Öğretmenlik yaptı (Ankara 1984-1991, İstanbul 1991-1994). Eyüp Belediyesi Kültür ve Turizm Müdürlüğü görevini deruhte etti. (1994-2003). Yayımlanmış ve yayımlanmayı bekleyen çalışmaları bulunan Çalışan evli ve dört çocuk babası. T.Y.B. İstanbul Subaşı Yönetim Kurulu Üyesi olan Çalışan, halen çalışmalarını Eyüp Belediyesi'nde sürdürmekte.

(1)Eba Eyub el Ensari

Radiyellahu Anhu Bari Hikayesi (1)

Bismillahirrahmanirahim

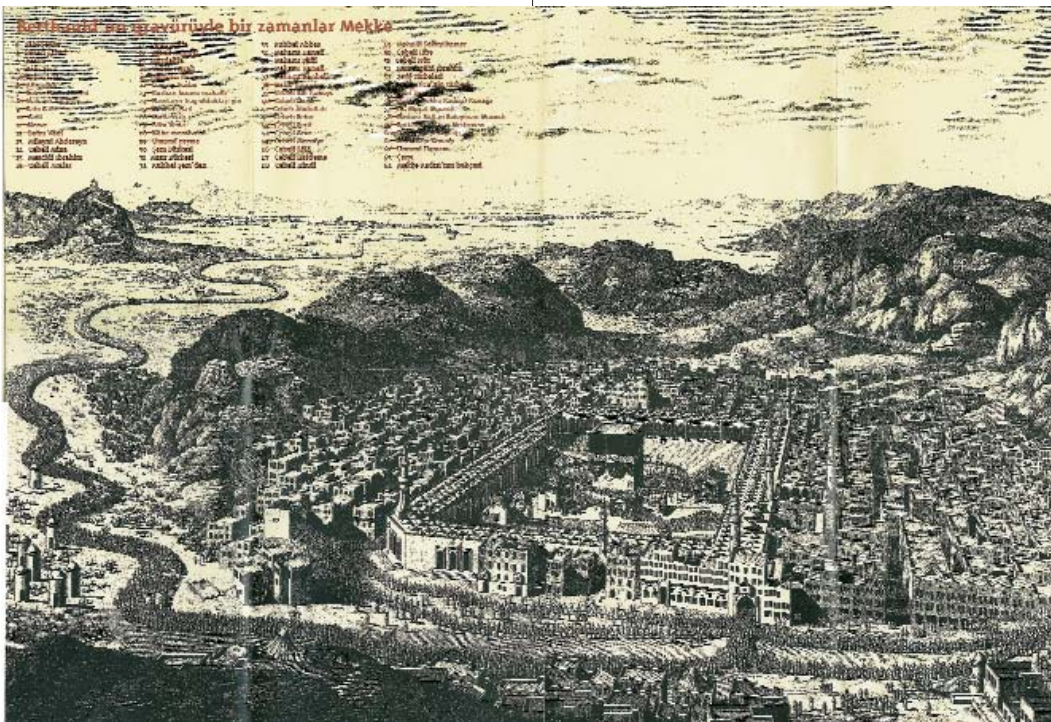
Âsitâne-i aliyyede hisar içinde medfûn olan Alemdârı Rasulillahi ebâ Eyyûb el Ensari radiyeallahu Anhül bari'ki ; ismi şerifleri Halid bin Zeyd , Eyyûb ismi oğlun'un adıdır. Arabda kaide oğlunun adıyle çağrılır. Menâkıbleri şöyle zikrolunur ki, kavlü Teâla: Nazmi Celili Meliki Tubbağ isminde bir padişah var idi. Hazreti peygamberimiz Sallallahu teâla aleyhi ve sellem dünyaya (2)teşrifinden yüz yıl, yahut yüz elli yıl mukaddem gelmiştir ol kadar askere ve saltanata malik idi ki tabire gelmez ve on iki şeyhüislâmı var idi. Bir gün murad eylediki varup Mekke-i Mükerreme'yi tavaf ve ziyaret ide. Heman ferman edip onikibin asker ve müftiler ile binip azmü mekke eyledi.Yola revan olup Mekkeye dahil oldular.Ve çadırlarını kurup, kondular. Mekke-i Mükerreme'yi tavaf edip muradları olduğu kadar otudular. Zamanın Mekkenin eşrafı ve uluları bunlara karşı çıkmamışlardı. Çün melik Tubbağ istedikiki mekkeyi ziyaret edip gide. İki konak Mekkedden ayrılıp bir yere kondular Ama nedimelerinden bazıları yaramazlıklar ettiler. "Ey şahı meliki Tubbağ, sen bir padişah olup, bu kadar kevkeb ve saltanatla azimet edip, Mekkeye geldiğinizde Mekkenin eşrafı ve âyânı size karşı çıkıp ik-

ram etmediler", deyince melik ziyade gadaba gelip gücendi. Gayet nifak ettiler. Filhakika, Meliki Tubbağ Mekkeye geldiğinde kendüviye⁽²⁾ çıkmadıkların hiç mülâhaza etmemiş idi.Nedimleri böyle nifak edince, melik Tubbağ dahi tefekkür edup gadaba geldi. Murad ettiki sabah geriye dönüp varayım. Kâbenin eşraf ve âyanının başlarını keseyim. Mallarını, askere yağma edeyim. Diye bu niyyet üzere kalbinde endişe etti. Ama ol vakitte Kâbenin eşraf(ı) Hazret-i Peygamber S.A.V. ecdadından idi Hazreti Peygamber S.A.V. nur-u şerifi eşrafın'ın alında lem'an ederdi. Çünkü melik kast etti. Mekkeye varıp kavmin helâk ede. Ama Mekkenin eşrafı, efendimiz ol neslinden gelecektir. Helâk olmak lâzım gelirdi. Hazreti Muhammed A.S. (4) zuhura gelmek lazım gelirdi. Melik Tubbağ o gece orada yattı. Bâri teâla, ol gece melik Tubbağın vücuduna bir emraz havale eyledi Bütün vücudu şişti. Şol mertebe şişti dağlar, tepeler gibi.

Çün sabah oldu oldu. Melik Tubbağ yerinden kalktı .Bu ahvale taacub edip, perişan oldu.Zira akşam yattıkta vücudu sıhhatte idi. Onun için kederlenip tez emretti. "On iki müftünün başını çağırın" dedi.Ol zat dahi gayet alim ve fazıl idi.Müftü geldiğinde melik tubbağ ayıttı. "Ey hoca bak benim halime ne keyfiyete uğradım" deyince hoca ayıttı."Ey padişahım, senin kalbinde bir fesad endişe var

(1) Kitabımızın yayın çalışmaları devam ederken, tanıdık bir sahaf dostumuzun bize ulaştırdığı üç adet Eyüp'le alakalı kitap(cık)lardan kısa metinli olanı bugünkü dile aktardık. Elimizde mevcut olan diğer metinleride. İnşallah ileride yayınlayacağız çevirinin yanındaki katkıları dolayısı ile Sn. Osman Sak'a müteşekkirimiz. (Yay. notu)

(2) Hikayeyi anlatanın adı belli değil. Kitapçıkta, kitapla ilgili bilgide yok. Dili anlatanın yaşadığı dönemi yansıtır. Dolayısı ile, dile çok müdahale edemedik. Sadece bugünkü nesiller anlasın diye bazı yerler de bugün geçerli olan imla kaidelerine yardıma çağırıldı. (Yay. Notu)

Berthauld'un gravürüyle bir zamanlar Mekke (Yol Kültürü 9, Ocak 2001)

(3) Bazı kelimelerin anlaşılmasının farkındayız. Lugatceyi iradi olarak koymadığımızın bilinmesini isteriz. Kimbilir belki lugate bakma ihtiyacı hisseder bu sebeble. (yay. notu.)

imiş. Onun belasına uğramışsın.

Yaramaz niyetin varmış. Her ne ise bu fesda uğradığın. Sen onları bilmez misin kimlerdir. Onların sebebiyle bu iş ve bu dert başına geldi" deyip müftü, padişaha evsaf-ı cemilelerin vasfetmeğe başladı: "Ben kitaplarda (5)gördüğüm devletlûn'un nuru Kâbe eşrafı altında lem'an eder. Ol nûr âhır zaman peygamberinin nurudur ve onların neslinden zuhura gelse gerektir. Öyle zâtı şerifi nesline, gadap ile bakanın hali böyle olur. İsmi şerifi Muhammed olacaktır. Aleyhisselatü vessellem ve Kâbe-i Şerifte dünyaya gelecektir. Ve bu cümle halk ve kevin ve mekân onun hürmetine halk olmuştur ve Hatem'ül Enbiyadır. Ve şeriatı kıyamete dek bakidir" deyip, melike tarif edince melik dahi ol niyetinden tövbe ve istiğfar eyledi. Hak, Subhanehu ve Teâla, melikin tevbesini kabul edip ol marazı ondan def etti. Melik evvelkinden ziyade sıhhat buldu. Ol zaman yine Mekkeye gelip eşraf ve âyân ve ulemasın davet edip tazım ve ikram eyledi. Ondan kalkıp (6) yola revan olup giderken yolu Yesribe uğradı. Şimdi ona Medine-i Münevvere derler. Ol vakitte adına Yesrib derlerdi. Ol vakitte mamur değildi. Çün Melik Tubbağ oraya kondu ve bu harap şehre girip, gezmek istedi. Yolu bir mahalleye uğradı. Ama ol mahallede burnuna latif bir koku geldiki ne miske benzer ve ne ambere benzer. Dimağın muattar⁽³⁾ eyledi. Melik taaccübe vardı. Tiz müftüsünü çağırıp ayıttı. "Ey hoca bu mahalde burnuma bir latif rayiha gelir, sebebi ne ola?" dedi. Müftü cevap ayıttı ki; "Padişahım Kâbede cenabınıza tarif ettiğim zatı şerif, Kâbede doğup biraz müddetten sonra Ferman-ı Hüdâ ile buraya gelip, hicret edip, ömrü ahir oldukta, bu zuhur eden kokulu mahalde defn olunup, ravza-i cennet olacaktır" diye haber verdi. Bu kerre melik biraz anladı ve tefekkür (7) edip dedi: "Çün bu mahalle bir devletlû gelecektir. Bari bu yeri şenlik edeyim" deyip ferman etti. Etbaisından dört yüzünü çırağ edip, her birine birer ev başıladı. Ve ehl'i yal eyledi. Ve ol müftüyü onların üzerine nasb edip bir mektup dahi yazıp vasiyyet eyledi: "Ey hoca eğer ol peygamberi zîşan senin zamanında dünyaya teşrif ederse bu mektup sana Tanrı emanetidir. Bu mektubu yedi şerifine teslim eylemeyi niyaz ederim. Eğer senin vaktinde zuhur etmez ise sen dahi evlâdına, evlâdın evlâdına vasiyyet edesin. Ta vakt saadete erişince." Bu şartla mektubu

müftüye emanet verdi. Ve Melik Tubbağ oradan kalktı, memleketine azîmet etti. Ve müftünün aslı Hazreç kabilesinden idi. Müftü ihtiyar olduğu zamanında peygamber zuhur etmedi. Müftü oğluna vasiyyet (8) edip ahirete teşrif etti. Oğlu dahi oğluna vasiyyet eyledi; "Bu mektup Melik Tubbağın emanetidir. Âhır zaman peygamberi zuhur edince Mekke'de veresin" dedi. O'nun dahi ömrü âhir oldu. Ol dahi böyle vasiyyet eyledi. Oğlu Zeyde, Zeyd dahi vasiyyet eyledi oğlu Halide. Ol dahi şimdi Âsitane-i Âliyyede, hisariçide medfun olan Ebâ Eyyûb El Ensari Radiye Allahu anhul Bari hazretleridir.

Ehl-i hadisi rivayet ederler cun mektup Hazreti Halit' de karar etti. Halit Hazret'lerinin dünyalığı olmayıp, fakir idi. Sanatı çolha idi. Bez dokur, nafaka edip, geçinirdi. Hazreti Peygamber, Mekke'de zuhura gelip 40 yaşında peygamberlik vahyi geldi. Onüç yıl Kâbede sakin oldu. Bâdehu Ferman-ı Hüdâ ile Medine-i Münevvereye hicret edip, yakın gelecek bütün ehli iman etrafın olup herkes hanesine (9) davet ederlerdi: "Ya Resullallah, biz de mihman ol" deyu. Amma Hazreti Cebrail A.S. mukaddem haber vermiş idi ki "seni davet edenlere cevap eyle ki rızam ile kim senin hanesine varmam. Lâkin devam her kimin kapaşı önünde çökerse onda mihman olurum" dedi. Â'yane böyle cevap verdi. Onlar dahi, herkes kapaşı önüne kim buğday, kimi saman, kimi ot, kimi hurma, türlü türlü zahire koydular. Amma â'yân, Hazreti Peygambere karşı çıktıkta, Hazreti Halit dahi Tubbağın mektubunu bile almış idi. Lâkin fakir olduğu için askeri aralayıp gidemediğinden mektubu eline alıp başından yukarı tutardı. Devenin üzerinde Peygamberi zîşan A.S. mucize-i bahire ile "getir Melik Tubbağın mektubunu" deyu buyurunca, Halid Hazretleri halkı yarıp mektubu efendimiz'in yed-i şerifine (10) teslim edip ve kademi şerifine yüzünü sürdükte; peygamberi zîşan A.S. buyurdu: "Ya Halit, sende benim alemdarımsın. Alemi çek buyurdu." Mektubun müjdesine, mektubun deruruna nazar edip buyurdular ki: "Kıyamette Melik Tubbağ benim ile cennete girse gerek" diye buyurdu. Oradan alayı bağlayıp, bu kadar gani â'yân ve fukara ve züefa rikabında salât ve selâm ederek giderlerdi ve devenin licamını elinden bırakıp Hazreti Cebrail yeder iderdi.

Her kişi Hazreti Peygamberin devesi bizim kapıda ota sunar diye umardı. Merhaba sadâsı ve salât ve selâm sadâsı arşa çıkardı. Deve giderken bir yere çöküp yine kalktı. Ol yer ravza-i cennet oldu. Oradan gidip Hazreti Halid'in kapusu önünde çöktü. Başına devlet kondu. Peygamber A.S. deveden aşağı inip evin içerisine girdi. Amma ol (11) evin iki odası var idi. Yüksekçe davet etti Peygamber A.S. buyurdu ki: "Dünyada yüksekte olmanın, alçakta olmak ahsendir. Ulya cennete gerek" deyup aşağı odada karar eyledi. Mekkenin fethinde sancağı resulî, ol çekti. Onun için Hazreti Resul ona dua edip "ya Halid her nerede sakın olursan olduğun memleket mamûr ve bereketli ola" diye hadisi şerif vardır. Ehli hadis böyle rivayet ettiler. Bir adamın dünyevi ve uhrevî muradı ve emrazı olsa her ne murad için olursa niyeti hulus üzere varıp , camii şerifine girip, rıza -i hak için iki rek'at namaz kıla. Evvel rek'atında bir fatiha bir "elhaküm"⁽⁴⁾ okuya, ikinci rek'atta bir fatiha ve bir "kulya eyyühel kafirun" okuya, ondan salat ve selam getirip elini kaldırıp "ya Rabbi senin rıza-i şerifin için kıldığım namazı kabul edip, ondan hasıl olan ecir ve sevabı her ne ihsan (12) ettinse Alemdârî Resullillah olan Ebâ Eyyûb el Ensari Halit İbni Zeyd Hazretler'inin ruhuna hediye eyledim" deyip, badehu kabri şerifine gire. Eğer böyle edersen

ruhuna sevap vasıl olur. Hediye gönderen kabrini ziyaretine gelir deyu muntazır olurum. Bâdehu kabri şerifine âdap ile yüzü mukabelesinde dura selâm vere. "Esselâmu aleyke ya ebâ Eyyûb el Ensari, entüm lena selefün ve nahnu leke tebeun, ve ene inşallah lâhikûne. Afallahu leke ve lenâ. Ve beşşir lenâ, şefaateke ve ene neşhedü enneke alemdar Rasullillah ve mucahidu fî sebilillahi"⁽⁵⁾ diye . Ve üç kere bunu diye . "Teveccehu minkeşşefaate" diye ondan sonra bir "ihlâsı" şerifi okuya. Yahut "Elkaria" suresiyle "el hakümüttekasür" suresini okuya. Baş ucunda, "Eliflam mim zalikel kitabu muflihune" varınca okuya ve ayağı ucunda, "amenerresulu" ahirine varınca okuya, sevabını ruhuna (13)⁽⁶⁾ hediye edip, bâdehu her ne muradı var ise muradı için emraz için niyaz ede; "Ya Rabbi, duaları kabul edici ve muradlar verici Tanrısın. Bu Halit kulun hürmetine benim muradımı ihsan eyle. Ve emrazıma şifa inayet eyle" deyu niyaz ede. Ve kabrine girdiğinde âdap ve hicap ile gire. Küstahane hareket etmeye. Ehli hadis böyle ru'yet eder. Hak teâla her ne muradı var ise mahrum eylemez, hadis-i kutsî böyle der.

Temmet - Bitti.

(4) Tekasür suresi

(5) Arabca ibareli duaların tercümesini müellifin niyetindeki kasdın esrarına binaen koymadık. Eyüpsultan Hz. ile dileyen dilediği şekilde dualaşabilsin diye düşündük. (yay. notu)

(6) Numaralar kitapçığın orijinalinde mevcut olduğu için aynen aldık. Olaki araştırmacıların dikkatini çeker. (yay. notu.)

Harem-i Şerif Mekke (Yol Kültürü 9, Ocak 2001)